

МУАЛЛИМ ҲАМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИҲ

Илимий-методикалық журнал

2023

2/3-сан

*Ўзбекистан Республикасы Министрлер Кабинети жанындагы
Жоғарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының
25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды*

*Қарақалпақстан Баспа сөз ғәм хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды.
№01-044-санлы ғуўалық берилген.*

Нөкис

2/3-сан 2023

апрель-май

Шөлкемлестіріушілер:

*Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендіріу Министрлиги,
ӨЗПИИИ Қарақалпақстан филиалы*

Редактор:
А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ	Асқарбай НИЯЗОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ	Сабит НУРЖАНОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ	Уролбой МИРСАНОВ
Ерполат АЛЛАМБЕРГЕНОВ	Нуржан МАТЧАНОВ
Алишер АЛЛАМУРАТОВ	Шукурилло МАРДОНОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ	Бахтиёр РАХИМОВ
Тўлқин АЛЛАЁРОВ	Арзы ПАЗЫЛОВ
Умида БАҲАДИРОВА	Барлықбай ПРЕНОВ
Фархад БАБАШЕВ	Қаххор ТУРСУНОВ
Гулзода БОЙМУРОДОВА	Нурзода ТОШЕВА
Маманазар ДЖУМАЕВ	Тажибай УТЕБАЕВ
Асқар ДЖУМАШЕВ	Амангелди КАМАЛОВ
Алишер ЖУМАНОВ	Ризамат ШОДИЕВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА	Зафар ЧОРШАНБИЕВ
Мырзамурат ЖУМАМУРАТОВ	Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Умида ИБРАГИМОВА	Гулрухсор ЭРҒАШЕВА
Меруерт ПАЗЫЛОВА	Гавхар ЭЩАНОВА

МАЗМУНЫ

ТИЛ ХАМ ЭДЕБИЯТ

Yusupov I. K. Joqari klasslarda poeziyalik shigarmalardi oqitiw texnologiyalari	6
Sattarova D. H. Holat bildiruvchi sifatlar ma'nolarini faollashuvi	11
Boqiyeva R. B. Ingliz tilida gapirishga o'rgatishning mazmuni	18
Quychiyeva Z. I. Frazeologik birliklarning ayrim xususiyatlari	25
Mustafaqulova H. A. Activities for organizing communicative language teaching	29
Mustafaqulova H. A. learning different contexts in teaching second language	32

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Xakimova D. M. Innovatsion salohiyat modeli o'qituvchi faoliyatining asosi sifatida	36
Абдуҷаббарова М., Давлатов О. Маърифат дарғалари асарларида маданиятнинг тарбиявий аҳамияти талқини	44
Quychiyeva Z. I. Ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanish va integratli maqsadlar	50
Fayzullayeva A. S., Mamarizayeva F. Z. Chet tillarni masofaviy o'qitishda interfaol usullardan foydalanish qulayliklari va unda yuzaga keladigan muammolar	55
Yakubov F. U. Shaxs tashkilotchilik qobiliyati muammosining xorij va O'zbekistonda ilmiy o'rganilganligi	61
Boqiyeva R. B. Fan va texnika yangiliklari kechalarini o'tkazish metodikasi	66
Fayzullayeva A. S., Mamarizayeva F. Z. Masofaviy ta'lim tushunchasi va masofaviy o'qitish jarayonining o'ziga xos tomonlari va afzalliklari	71
Yakubov F. U. Xorij psixologiyasi tadqiqotlarida shaxsning kommunikativ xususiyatlari muammosining ilmiy o'rganilganligi	76
G'aniyeva A. T. O'qituvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	83
Ismoilova Sh. Umumiy o'rta ta'lim maktab o'qituvchilarning kasbiy innovatsion kompetentligini takomillashirishning pedagogik asoslari	89
Inoyatov I. Sh. Касбий таълим (сув хўжалиги ва мелиорация) таълим йўналишлари талабаларини инновацион ёндашув асосида касбий фаолиятга тайёрлашнинг дидактик шарт - шароитлари	94
Джалилов Х. Х. Касбий маданиятини ривожлантиришда темир йўл муҳандислиги йўналиш талабаларининг педагогик шарт-шароитлари	100
Боқиев Х. Педагогика олий таълим муассасаларида кафедра профессор-ўқитувчиларнинг илмий-методик тайёргарлигини ривожлантириш	105
Мамажонов О. Т. Bo'lajak o'qituvchining ma'naviy kompetentligini rivojlantirish yo'llari	109
Эшмуродов О. Н. Кластерли таълим шароитида умумтаълим мактаб ўқувчиларининг ўқув ва билиш фаолиятини ривожлантиришга методологик ёндашувлар	117
Ergasheva F. A. Oliy ta'lim muassasalarida chet tilini o'rgatishda innovatsion texnologiyalar va ulardan foydalanish	122
Атаханова С. О. “Муҳандислик чизмачилиги” фанида стандартларнинг қўлланилиши	128
Ergasheva F. A. Ingliz tili leksikasini o'rgatishda yangi pedagogik texnologiyalarning ahamiyati	134
Ayslanbekova I. F. O'qituvchining o'quvchilar bilan ishlashida dars o'tish usullariga psixologik yondashuv	139
Ayslanbekova I. F. O'quv- tarbiya jarayonini tashkil etishning ilmiy psixologik adabiyotlarda o'rganilishi	146
Ibragimov X. X. Tasviriy san'at mashg'ulotlarida o'quvchilarni mavzu asosida kompozitsiya ishlashga o'rgatish	151
Ko'kiyev B. B. Muhandislik grafikasi fanlarini o'qitishda zamonaviy texnologiyalarini o'rni	157
Muxtarova L. A. Ekologik xavfsizlik madaniyatini shakllantirish omillari	160

Ismatov U. Sh. Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarida grafik materiallarda tasvirlar bajarishga o'rgatish texnologiyalarini takomillashtirish	169
Ko'kiyev B. B. Muhandislik grafikasi fanlarini restavratsiya ishlarida qo'llanilishi	175
Ortiqova N. A. Pedagogik innovatsiyalarni amaliyotga tatbiq etishning tashkiliy asoslari	179
Ortiqova N. A. O'qituvchini innovatsion faoliyatga tayyorligini tashxis qilish diagnostikasi metodlari	187
Rustamov L. X. Uzlüksiz pedagogik amaliyotni tizimlashtirish	191
Raxmatov U. E., Xolmurodova O. S. Bo'lajak biologiya o'qituvchilarini tayyorlashda foydalaniladigan masala va mashqlarni tanlash mezonlari va ko'rsatkichlari	195
Zayniyev S. I. Biopolimerlar mavzularini o'qitishda olimpiada masalaridan foydalanishning o'ziga xos jihatlari	201
Мирзаева Н. И. Биология дарсларида ўқувчиларнинг тадбиркорлик кўникмаларини такомиллаштириш методикаси	206
Ergasheva G. S., Umarova M. N. Biologiya darslarida raqamli raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	212
Гаффаров А. М. Ўзлүксиз касбий ривожланиш тизимида педагогнинг мустақил таълими ва унинг ташкилий жиҳатлари	220
Xonnazarova S. Individual ta'lim texnologiyasi asosida o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish	227
Xidirov F. F. Ta'limda tolerantlik munosabatlarining metodologik aspektlari	232
Sarimsoqova S. M. Raqamli ta'lim sharoitida biologiya darslarida o'quvchilarning kompetensiyalarini shakllantirish kontekstlari	236
Kadirova Sh. Biologiya ta'limida qo'llaniladigan kompetentli yo'naltirilgan texnologiyalar tasnifi	2417
Жалилова Н. Т. Имом Ғаззолий илгари сурган таълимий ғоялар дидактик қадрият сифатида (Я.А Коменский ва Имом Ғаззолий меросининг тарихий-ретроспектив таҳлили асосида)	247
Xalmatova D. A. Aralash ta'limning pedagogik va psixologik asoslari	253
Хисматова Х. Рабочая тетрадь по коллоидной химии: использование в образовательном процессе и практические рекомендации	263

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲАМ РУЎХЫЙЛЫҚ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Tleumuratova Z. Qaraqalpaqstan tariyxi sabaqlarında qaraqalpaq xalqınıń ruwxiy мәденияти tariyxın ўyreniw мәseleleri	269
---	-----

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Otaqulova D. R. «Flipped classroom» texnologiyasi yordamida mashg'ulotlarni tashkil etish usuli	273
Achilov N. N. Chizmachilik darslarida loyihalash elementlarini bajarishda kompyuter grafikasidan foydalanga holda talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish	278
Ozodboyev I. O. Muhandislik va kompyuter grafikasi darslarida autocad dasturida yig'ish chizmalarini 2d va 3d ko'rinishlarini chizish	283
Исмоилов Д. М. Кредит модуль тизимиға асосланган ўқитиш тизимида физикадан амалий машғулотларини олиб бориш методикаси	287
Одилов Ё. Кредит-модуль тизимида физикадан эксперимент олиб бориш методикаси	293
Seytimbetov S. M. Talabalarning ijodkorlik qobiliyatlarini autocad grafik dasturida konstruksiyalash metodikasi orqali rivojlantirish	298
Sattarova D. H. Ta'lim jarayonida zamonaviy informatsion va kommunikatsion texnologiyalardan foydalanish	303
Умиров Х. Б. Академик лицей талабаларига физикадан масалалар ечишни ўқитишда дастурий воситалардан фойдаланишни ривожлантириш	308

Сатторов А. Б. Информатика дарсларида коллеж ўқувчиларининг тадқиқотчилик жараёнини технологиялаштириш	314
Шербобоев Х. Б. Умумтаълим мактабларида информатика ўқитишнинг компетентли ва фаолиятли парадигмаларини амалга ошириш	320
Тураев С. Ж. Кредит-модул тизимида физика фанидан маъруза машғулотларини олиб бориш методикаси	324
Алимов У. Кластерли ёндашув асосида талабаларга компьютерда визуаллаштириш компетенциясини шакллантиришни лойиҳалаш	329
Bekqulov Q. Sh. Mustaqil ta'lim asosida o'qitish samaradorligini oshirish muhandislik grafikasi mislida	334
Jumayev I. O. Ko'pburchaklar yasashda aylanani teng bo'laklarga bo'lish orqali o'quvchilarga tushuntirishning amaliy ahamiyati	340
Hayitov J. M. Oliy ta'limda chizmachilik fanlarini kompyuter grafikasi dasturlaridan foydalanib o'qitish	344

БАСЛАЎЧИ КЛАСС, МЕКТЕПКЕ ШЕКЕМГИ ТӘРБИЯ

Преимова Б. С. Baslawish klass oqiwshilarga matematikadan arifmetikaliq amellerdi uyreniwde interaktiv metodlardan paydalaniv metodikasi	350
Jumasheva G. X. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish	353
Xudoyberganova Sh. B. Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik rivojlanishini aniqlash usullari	357
Rajabova G. Maktab o'quvchilarining ekologik madaniyatini shakllantirishda ilg'or xorijiy tajribadan foydalanish imkoniyatlari	363
Genjebayeva G., Ubayxanova M., Nurullaeva N. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalar nutqini o'stirishda tafakkurning roli	368
Жумашева А. Х., Жармагамбетова К. «Сказочные лабиринты игры» дошкольного возраста	373
Жумашева А. Х., Нуруллаева Н. Р. Развитие количественных представлений у детей дошкольного возраста посредством использования малых фольклорных жанров	378

ФИЗИКАЛЫҚ ТӘРБИЯ ХӘМ СПОРТ

Berdanov A. O. Oliy o'quv yurtlarida talabalar jismoniy madaniyatining mazmuni va vazifalari	382
Berdanov A. O. Jismoniy madaniyat va sport zamonaviy jamiyatning ijtimoiy hodisasi sifatida	386
Ikramov I. M. Kuch va tezlikni rivojlantirish metodikasi	391
Alimov J. A. Jismoniy mashg'ulotlarni tashkil qilish shakllari	395
Muxamedjanov Sh. M. Harakat qila bilishga oid malakalar tizimi	400
Kamchiyev S. K. Yosh gimnastikachilarda jismoniy sifatlarni rivojlantirishning uslublari	405
Тухтахужаев Х. Б. Формирования профессиональной компетентности будущих преподавателей физической культуры и спорта	409
Шералиева А. Психолого-педагогические значение формирования компетенций самоорганизации у спортсменов	413

“МУҲАНДИСЛИК ЧИЗМАЧИЛИГИ” ФАНИДА СТАНДАРТЛАРНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ

Атаханова С. О.

*Чирчиқ давлат педагогика университети Санъатишунослик факультети
“Муҳандислик ва компьютер графикаси” кафедраси ўқитувчиси*

Таянч сўзлар: муҳандислик чизмачилиги, стандарт норматив ҳужжат, чизма стандартлаштириш.

Ключевые слова: инженерная графика, стандартный нормативный документ, стандартизация чертежей.

Key words: engineering graphics, standard regulatory document, standardization of drawings.

Кириш. Маълумки, ҳар қандай буюм ёки предметни ишлаб чиқаришдан олдин унинг эскизлари ва чизмалари яратилади. Ана шу яратилган чизмаларга асосан, ишлаб чиқариш корхоналарида буюмлар ясалади.

“Муҳандислик чизмачилиги” фанига бевосита алоқадор бўлган давлатлараро стандартлаштиришнинг стандартлар тизими бугунги кунгача мустақил ҳамдўстлик давлатларида амал қилиб келмоқда. Қуйидаги жадвалда уларнинг айримлари келтирилган.

1-жадвал

Тизим синфи	Шартли белгиси	Тизимнинг номланиши
1	ГСС	давлат стандартлаштириш тизими
2	ЕСКД	конструкторлик ҳужжатларнинг ягона тизими
3	ЕСТД	технологик ҳужжатларнинг ягона тизими
4	СПКП	маҳсулот сифатининг кўрсаткичлари тизими
14	ЕСТПП	ишлаб чиқаришни технологик тайёрлашнинг ягона тизими
21	СДПС	қурилиш учун лойиҳалаш ҳужжатлари тизими
27	НТ	техникада мустаҳкамлик стандартлар тизими

Адабиётлар таҳлили ва методологияси. Мураккаб буюмларнинг тайёрланишида бир эмас бир неча ишлаб чиқариш корхоналарининг муҳандис ва техник ходимлари ва малакали ишчиларнинг катта гуруҳи иштирок

этишлари мумкин. Бу ишлаб чиқариш корхоналари ҳатто бир бирларидан жуда олис масофада жойлашган бўлишлари ҳам мумкин. Шу буюмларни ташкил этувчи узел ва деталларнинг чизмалари маълум қоидалар талабларига биноан бажарилади. Яна қоидалар КҲЯТ (КОНСТРУКТОРЛИК ҲУЖЖАТЛАРНИНГ ЯГОНА ТИЗИМИ) деб аталувчи ўзига бир қанча стандартларни бирлаштирган меъёрий ҳужжатларда жамланган.

Муҳандислик чизмачилигида асосан, КҲЯТ га тегишли давлат стандартлари қўлланилади.

Конструкторлик ҳужжатларни расмийлаштиришдаги ҳар хиллик ва келишмовчиликлар туфайли ишлаб чиқариш корхоналарининг бир маромдаги ишлаш тартиби бузилибгина қолмай, балки бунинг оқибати ишлаб чиқаришнинг барча иқтисодий кўрсаткичларига ҳам салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Шунинг учун чизмаларни расмийлаштириш учун барча ишлаб чиқарувчиларга бирдек тааллуқли қоидаларни яратишга эҳтиёж сезилади. Ана шу қоидалар КҲЯТ га тегишли стандартларда ўз аксини топган.

КҲЯТ 130 дан ортиқ стандартларни ўз ичига олади. Уларда чизмаларни бажариш ва расмийлаштириш қоидаларининг ягоналиги стандартнинг амал қилиш муддати, чизмаларни сақлаш ва ҳисобга олиш қоидалари, ҳамда уларга ўзгартиришлар киритиш қоидалари ёритилган.

КҲЯТ - бу давлат стандартининг комплекси бўлиб у конструкторлик ҳужжатларининг муомалада бўлиши, уларни расмийлаштириш ишланмалар тартиби бўйича маълумотлар ва ўзаро боғлиқ қоидаларни ўрнатади ва мустақил ҳамдўстлик давлатларида амал қилади.

КҲЯТ стандартларининг асосий вазифаси – ташкилот ва корхоналарда конструкторлик ҳужжатларнинг муомалада бўлиши расмийлаштиришнинг ягона қоидалари асосида бажаришини таъминлашдан иборатдир.

КҲЯТ га тегишли давлат стандартларини ҳар бири эса чизма график ишлари ва уларга оид матнли ҳужжатларни расмийлаштириш бўйича бир неча тоифаларга тақсимланган.

КҲЯТ стандартлари таснифининг гуруҳлар бўйича тақсимланиши қуйидаги жадвалда келтирилган.

2 жадвал

Гуруҳ шифри	Гуруҳдаги стандартнинг мазмуни
0	Умумий маълумотлар
1	Асосий маълумотлар
2	Конструкторлик ҳужжатларида буюмлар белгиланишларининг таснифланиши

3	Чизмаларни бажаришнинг умумий қоидалари
4	Машинасозлик ва асбобсозлик буюмларининг чизмаларини бажариш қоидалари.
5	Конструкторлик ҳужжатлар билан муомалада бўлиш (ҳисобга олиш сақлаш ўзгартиришлар киритиш)
6	Таъмирлаш ва ишлатиш ҳужжатларини бажариш қоидалари
7	Схемаларни бажариш қоидалари
8	Қурилиш ва кemasозлик ҳужжатларини бажариш қоидалари

2 - жадвалдаги, бевосита “Муҳандислик чизмачилиги”га алоқадор бўлган стандартларга 1, 3 ва 4 гуруҳ шифрларига тегишли бўлган “Асосий маълумотлар”, “Чизмаларни бажаришнинг умумий қоидалари” ва “Машинасозлик ва асбобсозлик буюмларининг чизмаларини бажариш қоидалари” стандартлари киради.

Асосий маълумотлар стандартида бевосита “Муҳандислик чизмачилиги”га алоқадор бўлган қуйидаги стандартлар мавжуд.

3 жадвал

Стандартнинг тартиб рақами	Стандартнинг номланиши
ГОСТ 2.103-68	Лойиҳалаш босқичлари
ГОСТ 2.104-68	Асосий ёзувлар
ГОСТ 2.108-68	Спецификация
ГОСТ 2.109-73	Чизмаларга бўлган асосий талаблар

“Машинасозлик ва асбобсозлик буюмларининг чизмаларини бажариш қоидалари” ва “Схемаларни бажариш қоидалари” стандартларида бевосита “Муҳандислик чизмачилиги”га алоқадор бўлган қуйидаги стандартлар мавжуд.

4 жадвал

Стандартнинг тартиб рақами	Стандартнинг номланиши
ГОСТ 2.401-68	Пружиналарнинг чизмаларини бажариш қоидалари
ГОСТ 2.402-68	Занжирли узатмалар тишли ғилдираклари, рейкалари, червяклари ва юлдузчаларини шартли тасвирлаш
ГОСТ 2.403-75	Цилиндрик тишли ғилдиракларнинг чизмаларини бажариш қоидалари

ГОСТ 2.404-75	Тишли рейкаларнинг чизмаларини бажариш қоидалари
ГОСТ 2.405-75	Тишли ғилдиракларнинг чизмаларини бажариш қоидалари
ГОСТ 2.406-76	Цилиндрик червяк ва червякли ғилдиракларнинг чизмаларини бажариш қоидалари
ГОСТ 2.409-74	Шлицали (тишли) бирикмаларнинг чизмаларини бажариш қоидалари
ГОСТ 2.420-69	Йиғиш чизмаларида юмалаш подшипникларининг соддалашган тасвири
ГОСТ 2.701-76	Схемалар. Турлари ва русумлари. Уларни бажаришга умумий талаблар.
ГОСТ 2.703-68	Кинематик схемаларни бажариш қоидалари
ГОСТ 2.704-76	Пневматик ва гидравлик схемаларни бажариш қоидалари

“Чизмаларни бажаришнинг умумий қоидалари” стандартлари тўпламидаги барча стандартлар “Муҳандислик чизмачилиги” фанига бевосита алоқадор бўлган асосий стандартлардан ҳисобланади.

5 жадвал

Стандартнинг тартиб рақами	Стандартнинг номланиши
ГОСТ 2.301- 68	Форматлар
ГОСТ 2.302- 68	Масштаблар
ГОСТ 2.303- 68	Чизиқлар
ГОСТ 2.304-81	Чизма шрифтлири
ГОСТ 2.305-68	Тасвирлар кўринишлар қирқимлар кесимлар
ГОСТ 2.306-68	Материалларни график тасвирлаш ва уларни чизмаларга тушириш қоидалари
ГОСТ 2.307-68	Ўлчамларни ва чекли четланишларни қўйиш
ГОСТ 2.308-79	Чизмаларда қўйимлар шакллари ва юзаларнинг жойлашувларини кўрсатиш
ГОСТ 2.309-73	Юзаларнинг ғадир будурликларини белгилаш
ГОСТ 2.310-68	Чизмаларда қопланишлар термик ва бошқа турдаги ишлов беришларни қўйиш
ГОСТ 2.311-68	Резьбани тасвирлаш

ГОСТ 2.312-72	Пайвандлаш бирикмаларининг чокларини белгилаш ва шартли тасвирлаш
ГОСТ 2.313-82	Ажралмайдиган бирикмаларни белгилаш ва шартли тасвирлаш
ГОСТ 2.314-82	Чизмаларда буюмларни тамғалаш
ГОСТ 2.315-68	Маҳкамлаш деталларининг шартли ва соддалаштирилган тасвирлари
ГОСТ 2.316-68	Чизмаларда ёзувлар, техник талаблар ва жадвалларни қўйиш қоидалари
ГОСТ 2.317-69	Аксонетрик проекциялар
ГОСТ 2.318-81	Тешикларнинг ўлчамларини соддалашган ҳолда қўйиш қоидалари
ГОСТ 2.319-81	Диаграммаларни бажариш қоидалари
ГОСТ 2.320-82	Конусларни ўтказиш қўйим ўлчамларини қўйиш қоидалари

КХЯТ стандартлари 9 та таснифий гуруҳларга тақсимланган бўлиб ҳар бир таснифий гуруҳда 99 та стандарт ҳисобда бўлиши мумкин.

Шунинг учун КХЯТ стандартлари гуруҳи уларнинг рақамланишдаги тартиб рақамини бузмасдан тўлдирилиши мумкин. КХЯТ стандартини белгилашга мисол:

Чизма чизиқлари - ГОСТ 2.303-68 бу ерда,

2 - КХЯТ стандартларига берилган синф

3 - стандартларнинг таснифий гуруҳи

03 - стандартнинг гуруҳдаги тартиб рақами

68 - стандартнинг қайд этилган йили

Хулоса. Хулоса қилиб айтганда “Муҳандислик чизмачилиги” фанини юқори даражада ўзлаштириш орқали “Амалий механика”, “Машина деталлари”, “Машинасозлик технологияси” каби фанлар бўйича бўладиган курс лойиҳаларини сифатли даражада бажаришга имкониятлар очилади.

Шунингдек, жанговор техникада кечадиган кинематик жараёнларни англаб олиш ва уларни фазовий тасаввур этиш имкони мавжуд бўлади.

Адабиётлар:

1. С.О.Атаханова, “Чизма геометрия ва муҳандислик графикаси” фанини ўқитиш модул-кредит тизимининг имкониятлари, Academic research in educational sciencer volume 1/ISSUE 3/ 2020,ISSN: 2181-1385, Scientific Jourunal Impact Factor (SJIF) 2020:4.804, 1022- 1034 b.

2. С.О.Атаханова, Г.А.Чубарова. Повышение качества преподавания начертательной геометрии в вузах, Maktab va hayot, ilmiy-metodik jurnal, Maxsus son №2, 2020 г., 22-23 стр.

3. Atakhanova Svetlana Ornbaevna, Chubarova Galina Andreevna, Improving the quality of teaching draft geometry in universities, *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*, Vol. 8 No. 12, 2020 Part III, ISSN 2056-5852, p148-151.

4. Atakhanova Svetlana Ornbaevna, Descriptive geometry and modern possibilities in the process of studying IT, *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*, Volume 8 Number 11, 2020, ISSN 2056-5852, p 90-94.

5. Sutanov Xaytboy Eralievich, Ataxanova Svetlana Orinbayevna, Xalilov Ruslan Shavkatovich, The importance of exhibitions and competitions in organizing fine art clubs in schools, *journal of critical reviews*, VOL.7, ISSULE 15, 2020, ISSN-2393-5125, p 2519-2523.

РЕЗЮМЕ

Ушбу мақолада муҳандислик чизмачилигини бажаришда қўлланиладиган норматив ҳужжатлар қаторига кирувчи давлат стандартлари ҳақида асосий маълумотлар ёритилган. Мақолада Ҳамдўстлик мамлакатларида бугунги кунда амал қилиб келаётган стандартлар ҳақида асосий маълумотлар келтирилган.

РЕЗЮМЕ

В этой статье освещены основные сведения о государственных стандартах, которые входят в число нормативных документов, применяемых при выполнении инженерных чертежей. В статье приведены основные данные о действующих в настоящее время стандартах в странах Содружества.

SUMMARY

This article highlights the basic information about state standards, which are among the regulatory documents used in the execution of engineering drawings. The article provides basic data on the standards currently in force in the CIS countries.

